

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/17/2019
Identifikačné číslo spisu: 1018200092
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1018200092.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Sone Langovej, v právnej veci žalobcu: A. K. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. E. Č. XX, P., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, o správnej žalobe o preskúmanie rozhodnutia žalovanej č. 41043-3/2017-BA zo dňa 29. novembra 2017, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 20. augusta 2018, č. k. 23Sa/26/2018-51, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .
- II. Žalovanej náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Sociálna poisťovňa, pobočka Levice ako správny orgán prvého stupňa rozhodnutím č. 700-1310652017-GC/17 zo dňa 28.04.2017 žalobcovi predpísala poistné na starobné poistenie a povinné príspevky na starobné poistenie (119,01 €), poistné na invalidné poistenie (39,67 €), poistné na poistenie v nezamestnanosti (13,22 €) a poistné do rezervného fondu solidarity (31,40 €), spolu v sume 203,30 € za obdobie júl a august 2016 ako osobe dobrovoľne poistenej.

2. Žalovaná v konaní o odvolaní žalobcu preskúmaným rozhodnutím č. 41043-3/2017-BA zo dňa 29.11.2017 čiastočne zmenila rozhodnutie pobočky tak, že slová „august 2016“ nahradila slovami „od 01.08.2016 do 10.08.2016“ a vo zvyšnej časti rozhodnutie pobočky potvrdila. V odôvodnení rozhodnutia poukázala na to, že neboli splnené podmienky pre zánik dobrovoľného poistenia podľa § 23 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov ku dňu 01.07.2006, lebo žalobca doručil pobočke odhlášku z dobrovoľného dôchodkového poistenia a dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti (ďalej len „dobrovoľné poistenie“) dňa 11.08.2017 (správne malo byť uvedené „11.08.2016“).

3. Žalobca správnu žalobou namietal nezákonnosť rozhodnutia žalovanej, majúc za to, že hoci podľa § 23 zákona o sociálnom poistení dobrovoľné poistenie zaniká primárne dňom odhlásenia, v jeho prípade

došlo k zániku dobrovoľného poistenia v zmysle § 23 veta druhá, písm. b/ tohto zákona.

4. Krajský súd žalobu zamietol a žalobcovi nepriznal náhradu trov konania. V bode 23. odôvodnenia rozsudku uviedol, že „k zániku dobrovoľného poistenia žalobcu došlo na základe jeho odhlášky zo dňa 11.08.2016, podanej ešte predtým, ako mohli nastať skutočnosti, upravené v ustanovení § 23 veta druhá, písm. b/ zákona o sociálnom poistení. Dobrovoľné poistenie by podľa názoru krajského súdu zaniklo dňa 08.09.2016 zo zákona v zmysle § 23 veta druhá písm. b/ už od 01.07.2016, t. j. od nasledujúceho mesiaca, za ktorý bolo naposledy zaplatené poistné na dobrovoľné poistenie, keďže by dva mesiace po sebe neboli zaplatené splátky poistného na dobrovoľné poistenie, čo v danom prípade neprichádza do úvahy, lebo žalobca podal odhlášku z dobrovoľného poistenia dňa 09.08.2016 s dňom odhlášky 10.08.2016, preto jeho poistenie zaniklo ešte predtým, ako mohli nastať skutočnosti upravené v ustanovení § 23 veta druhá písm. b/ zákona o sociálnom poistení.“

5. Právoplatný rozsudok krajského súdu napadol žalobca (ďalej aj „sťažovateľ“) včas podanou kasačnou sťažnosťou z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny priadok (ďalej len „SSP“), teda z dôvodu, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil.

6. Nesprávny právny záver krajského súdu sťažovateľ namietol vo vzťahu k bodu 23. odôvodnenia jeho rozsudku. Poukázal na to, že na rozdiel od zániku dobrovoľného dôchodkového poistenia podľa § 23 veta prvá zákona o sociálnom poistení a základe odhlášky, ustanovenie § 23 veta druhá tohto zákona ustanovuje osobitný spôsob zániku dobrovoľného poistenia so spätnou účinnosťou a je podmienený výhradne na podmienku nezaplatenia poistného.

7. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd nesprávne považoval termín skončenia obdobia nezaplateného poistenia (do konca tretieho kalendárneho mesiaca) za termín zániku poistenia dňom 08.09.2016. Termín zániku poistenia však nastal spätne k 01.07.2016. Krajský súd preto nesprávne vyhodnotil, že jeho dobrovoľné poistenie zaniklo na základe odhlášky dňom 10.08.2016.

8. Z uvedených dôvodov sťažovateľ žiadal, aby kasačný súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti poukázala na to, že podaním odhlášky žalobca prejavil vôľu odhlásiť sa z poistenia ešte pred uplynutím lehoty dvoch kalendárnych mesiacov nasledujúcich po kalendárnom mesiaci, za ktorý naposledy zaplatil poistné. Podľa názoru žalovanej tento spôsob zániku dobrovoľného poistenia prichádza do úvahy len v prípade ešte neukončeného dobrovoľného poistenia. Poukázala tiež na nevyvrátiteľnú právnu domnienku o znalosti právnych predpisov. Navrhla, aby najvyšší súd kasačnú sťažnosť zamietol ako nedôvodnú.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 455 veta SSP a dospel k záveru, že právny názor krajského súdu je správny a kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

11. Nebolo sporné, že žalobca bol prihlásený do dobrovoľného poistenia od 01.08.2015 a že toto jeho poistenie zaniklo dňom 11.08.2016 na základe odhlášky. Taktiež je nesporné, že poistné na dobrovoľné poistenie zaplatil naposledy za mesiac jún 2016.

12. Spornou medzi účastníkmi konania bola otázka, či napriek podaniu odhlášky z poistenia dňom 11.08.2016 boli splnené podmienky podľa § 23 veta druhá zákona o sociálnom poistení, teda či mohlo dôjsť ku skoršiemu zániku tohto poistenia, teda už dňom 30.06.2016.

13. Podľa § 23 veta prvá zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31.12.2017 dobrovoľné nemocenské poistenie, dobrovoľné dôchodkové poistenie alebo dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti (ďalej len „dobrovoľné poistenie“) vzniká odo dňa prihlásenia sa na dobrovoľné poistenie, najskôr odo dňa podania prihlášky, a zaniká dňom odhlásenia sa z dobrovoľného poistenia, najskôr odo dňa podania

odhlášky.

14. Podľa § 23 veta druhá písm. b/ zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 338/2013 Z. z., účinnom od 01.01.2014 do 31.12.2017 dobrovoľné poistenie zaniká aj od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý bolo naposledy zaplatené poistné na dobrovoľné poistenie, ak za dva po sebe nasledujúce kalendárne mesiace nebolo zaplatené poistné na toto poistenie vôbec, najneskôr do konca tretieho kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, za ktorý bolo naposledy zaplatené poistné na dobrovoľné poistenie; to neplatí, ak v kalendárnom mesiaci nebola dobrovoľne nemocensky poistená osoba, dobrovoľne dôchodkovo poistená osoba alebo dobrovoľne poistená osoba v nezamestnanosti povinná platiť poistné na dobrovoľné poistenie podľa § 140.

15. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že pre zánik dobrovoľného poistenia podľa § 23 veta druhá písm. b/ zákona, v danom prípade dňom 01.07.2016, by museli byť kumulatívne splnené tieto podmienky:

- poistné bolo zaplatené naposledy za jún 2016

- za dva kalendárne mesiace - júl a august 2016 - nebolo zaplatené poistné ani do 30.09.2016, teda konca tretieho kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, za ktorý bolo naposledy zaplatené poistné na dobrovoľné poistenie (t. j. za jún 2016).

16. „Podľa dôvodovej správy k zákonu č. 338/2003 Z. z. vo vzťahu k navrhovanému zneniu druhej vety ustanovenia § 23 zákona sa navrhuje, aby nezaplatenie poistného na dobrovoľné poistenie v trvaní dvoch po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacoch bolo považované za prejav vôle ukončiť dobrovoľné poistenie. Navrhovaná úprava predchádza vzniku prípadov, kedy je potrebné vymáhať poistné od poistencov, ktorí už nemajú vôľu byť dobrovoľne poistení, prestali si plniť povinnosť platiť poistné, ale nespĺnili si svoju odhlasovaciu povinnosť. Ak v sledovanom období dobrovoľne poistená osoba podá odhlášku z dobrovoľného poistenia, uvedený postup sa nepoužije.

Ide napr. o prípady, v ktorých vznikne dobrovoľne poistenej osobe povinné sociálne poistenie ako zamestnancovi alebo ako samostatne zárobkovo činnnej osobe a v dobrej viere, že vznik povinného poistenia ovplyvní dobrovoľné poistenie v zmysle jeho zániku, nepodá odhlášku z dobrovoľného poistenia. Táto osoba prestane plniť povinnosť platiť poistné. Vzhľadom na to, že v praxi vznikali prípady, v ktorých následne Sociálna poisťovňa bola povinná vymáhať nezaplatené poistné na dobrovoľné poistenie, čo bolo pre niektoré fyzické osoby likvidačné, uvedená práva úprava je pozitívnym krokom vo vzťahu k dobrovoľne poisteným osobám.“

17. Zo spisu je zrejmé, že žalobca je advokát, teda má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa a je osobou znalou práva.

18. Ako je vyššie uvedené, žalobca podal odhlášku z dobrovoľného poistenia dňom 11.08.2016 v priebehu plynutia dvoch kalendárnych mesiacov po uplynutí kalendárneho mesiaca, za ktorý poistné zaplatil naposledy. Sám teda prejavil vôľu, aby jeho poistenie trvalo do 10.08.2016 v súlade s § 23 veta prvá zákona. Za takej situácie sa podľa názoru kasačného súdu nemôže dôvodne domáhať toho, aby jeho dobrovoľné poistenie zaniklo už dňom 01.07.2016 podľa § 23 veta druhá písm. b/ zákona o sociálnom poistení.

19. Pokiaľ sťažovateľ namietal nesprávny právny názor krajského súdu vo vzťahu ku dňu ukončenia dobrovoľného poistenia z dôvodov uvedených v § 23 veta druhá písm. b/ zákona, teda, že krajský súd za taký deň nesprávne považoval deň 08.09.2016, túto námietku kasačný súd nepovažuje za opodstatnenú, pretože z príslušného odôvodnenia v bode 23. rozsudku mal za to, že krajský súd by za splnenia podmienok podľa uvedeného ustanovenia považoval za deň zániku poistenia deň 01.07.2016 a súčasne uviedol, že to neprichádza do úvahy z dôvodu, že žalobca podal odhlášku z dobrovoľného poistenia dňa 09.08.2016 s dňom odhlášky 10.08.2016. Následnú úvahu krajského súdu že „poistenie zaniklo ešte predtým, ako mohli nastať skutočnosti upravené v ustanovení § 23 druhá veta písm. b/ zákona o sociálnom poistení“ je potrebné posudzovať v celkovom kontexte tak, že ustanovenie § 23 veta druhá písm. b/ zákona upravuje zánik poistenia spätne, až na základe uplynutia potrebnej minimálne

dvojmesačnej doby bez platenia poistného.

20. Z uvedených dôvodov najvyšší súd zamietol kasačnú sťažnosť žalobcu podľa § 461 SSP ako nedôvodnú.

21. O náhrade trov kasačného konania kasačný súd rozhodol podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo sťažovateľ v kasačnom konaní nebol úspešný, pričom nezistil dôvod pre priznanie takej náhrady žalovanej podľa § 168 veta druhá SSP.

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný riadny opravný prostriedok.